

Sosiaaliturvaetuuksien ja terveysmenojen muutosten yhteisvaikutukset kotitalouksiin

Sairaankallista sairastaa –webinaari 10.10.2024

Joonas Ollonqvist

10.10.2024

Johdanto

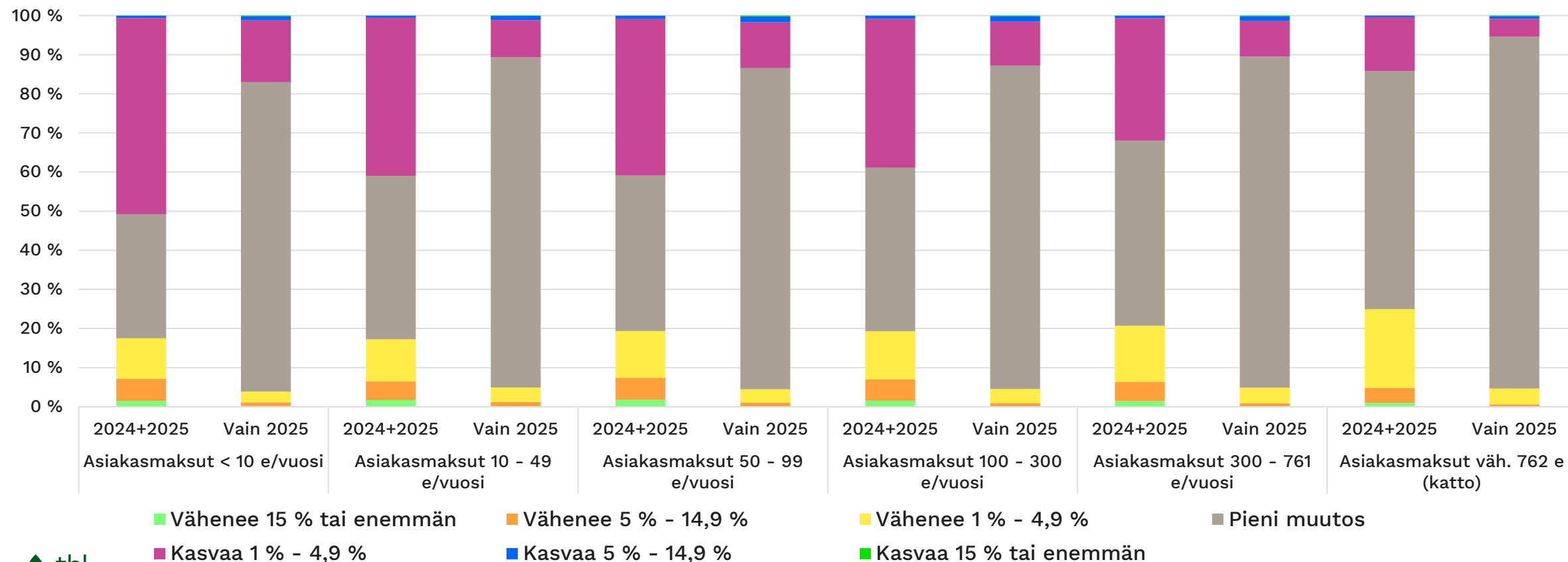
- Orpon hallitus on esittänyt merkittäviä leikkauksia sosiaaliturvaan. Osa leikkauksista on jo toteutettu ja osa on vasta valmisteilla/lausunnoilla.
- Leikkauksia on tehty samanaikaisesti useisiin eri etuuksiin. Samaan aikaan mm. terveydenhuollon asiakasmaksuja korotetaan. Miten näiden yhteisvaikutukset kohdentuvat?
 - Eri etuuksia saadaan usein samanaikaisesti, jolloin etuusleikkausten vaikutukset saattavat kumuloitua samoille henkilöille.
 - Terveyspalvelujen tarve on yhteydessä sosioekonomiseen taustaan.
- Esitys pohjautuu STM:n syyskuussa julkaisemaan ”Vuosien 2024 ja 2025 sosiaaliturvamuuutosten yhteisvaikutukset kotitalouksien taloudelliseen asemaan” muistioon.

Arvioinnissa huomioidut muutokset

- Arviointi on toteutettu mikrosimulointimalleilla (SISU ja SOTE-SISU), jotka ovat luonteeltaan staattisia eivätkä sisällä käyttäytymisvaikutuksia.
 - Laskelmiin liittyy epävarmuuksia ja siksi tuloksia on tulkittava varauksella (esim. terveydenhuollon tiedot ovat vuodelta 2017).
- Tarkastelussa on keskitytty Orpon hallituksen ns. päätösperäisiin muutoksiin sosiaaliturvassa ja verotuksessa.
 - Tarkastelussa on mukana mm. työttömyysturvaan, asumisen tukiin ja lapsilisiin tehdyt muutokset sekä etuuksien indeksijäädytykset ja tuloverotuksen indeksikorotukset.
- Lisäksi julkisen terveydenhuollon asiakasmaksujen ja kelakorvausten korotukset sekä lääkekorvauksiin liittyvät muutokset on huomioitu tarkastelussa.

Eri suuruisten tulomuutosten yleisyys julkisen terveydenhuollon asiakasmaksujen mukaan

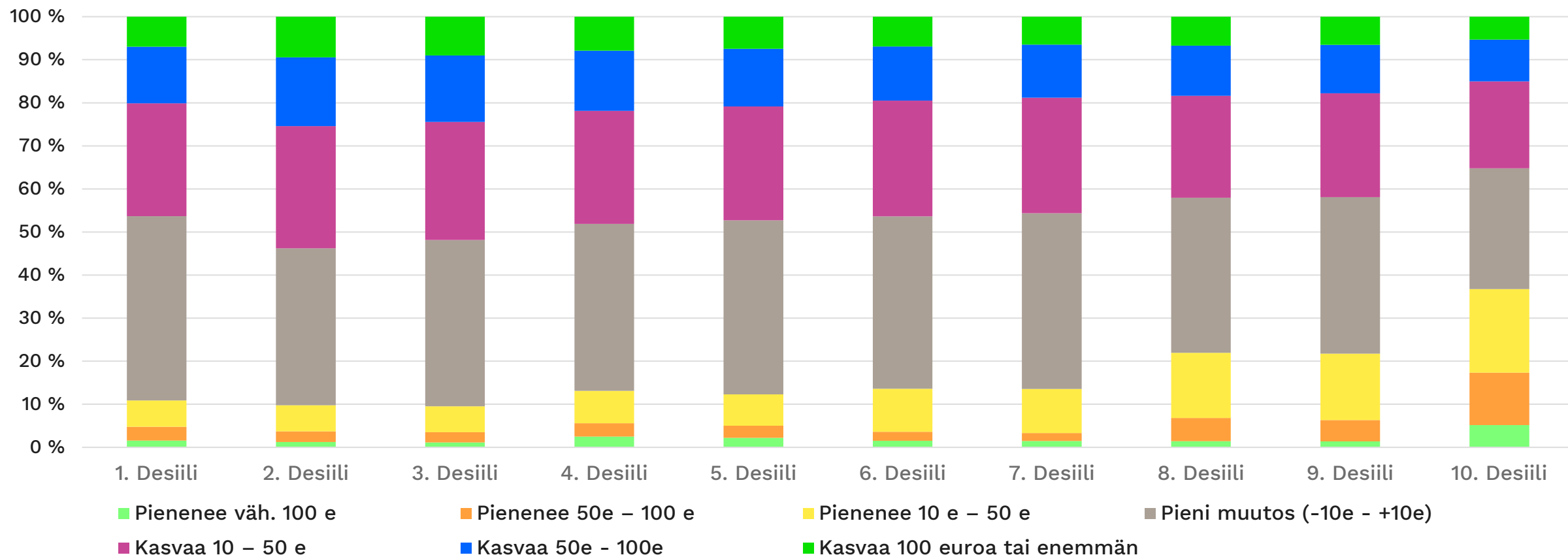
Terveydenhuollon tiedot vuodelta 2017

10.10.2024

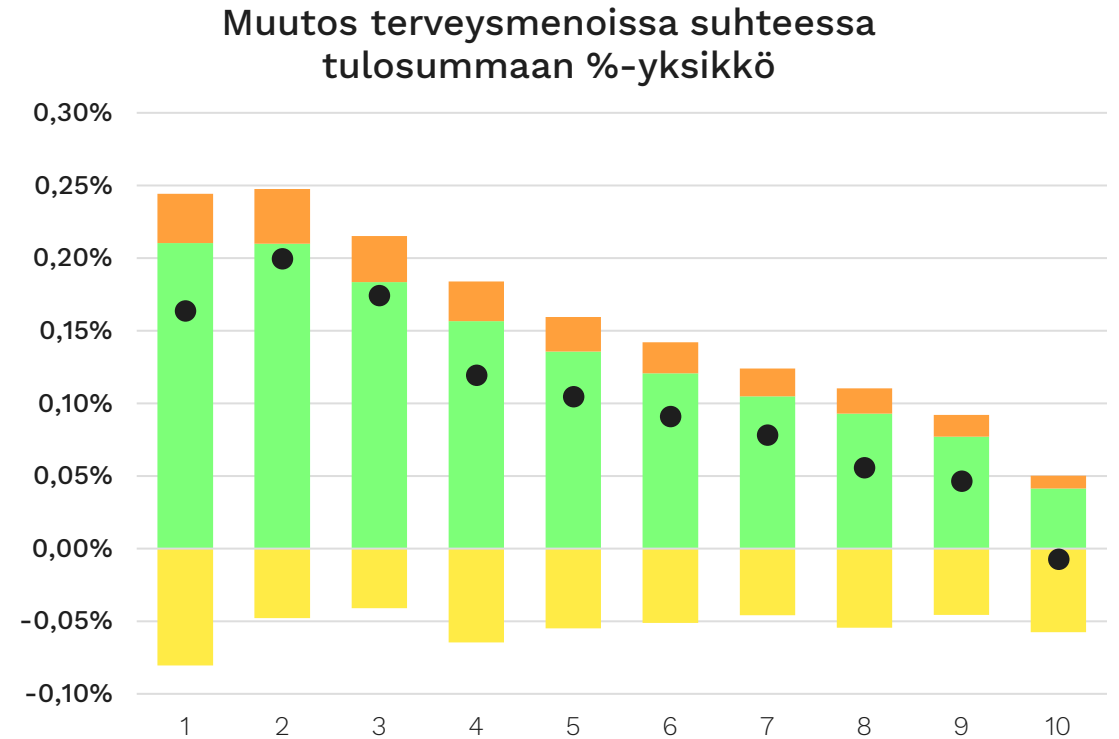
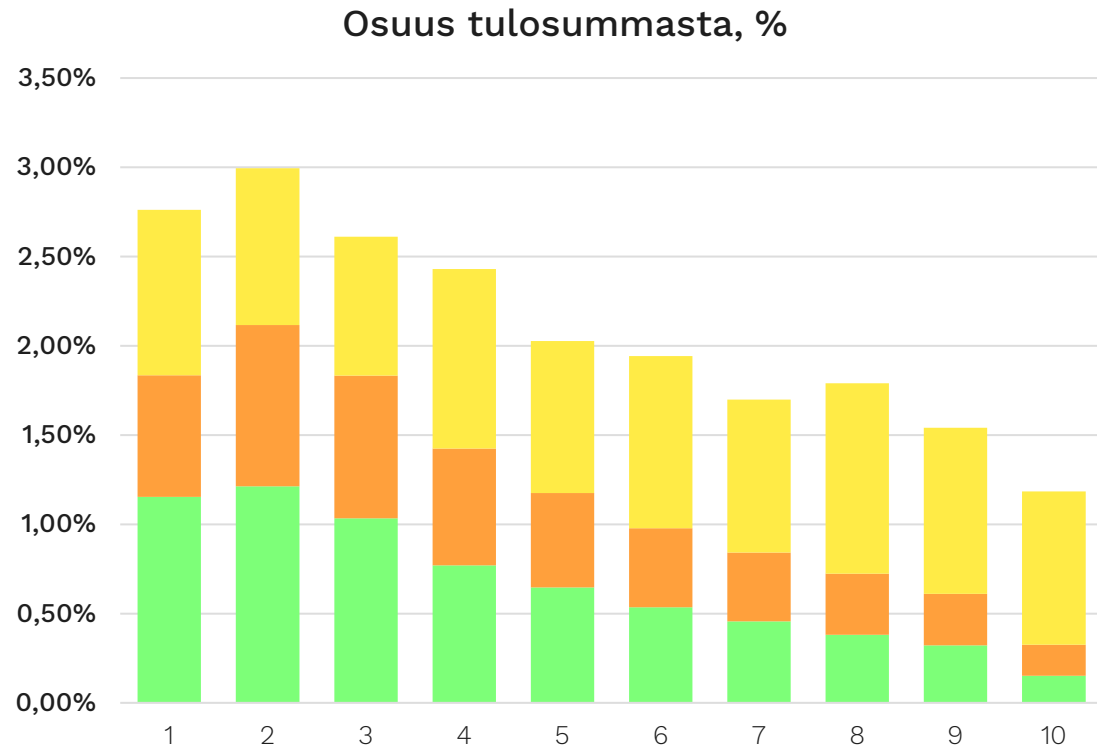
Terveyksmenojen muutokset tulokymmenyksittäin

Vuosien 2024 ja 2025 muutosten vaikutukset yhteensä. Terveystenhuollon tiedot vuodelta 2017

Terveysmenojen osuus käytettävissä olevista rahatuloista tulokymmenyksittäin

Vuosien 2024 ja 2025 muutosten vaikutukset yhteensä. Terveystiedot vuodelta 2017

Terveystiedot vuodelta 2017

Lääkemenot

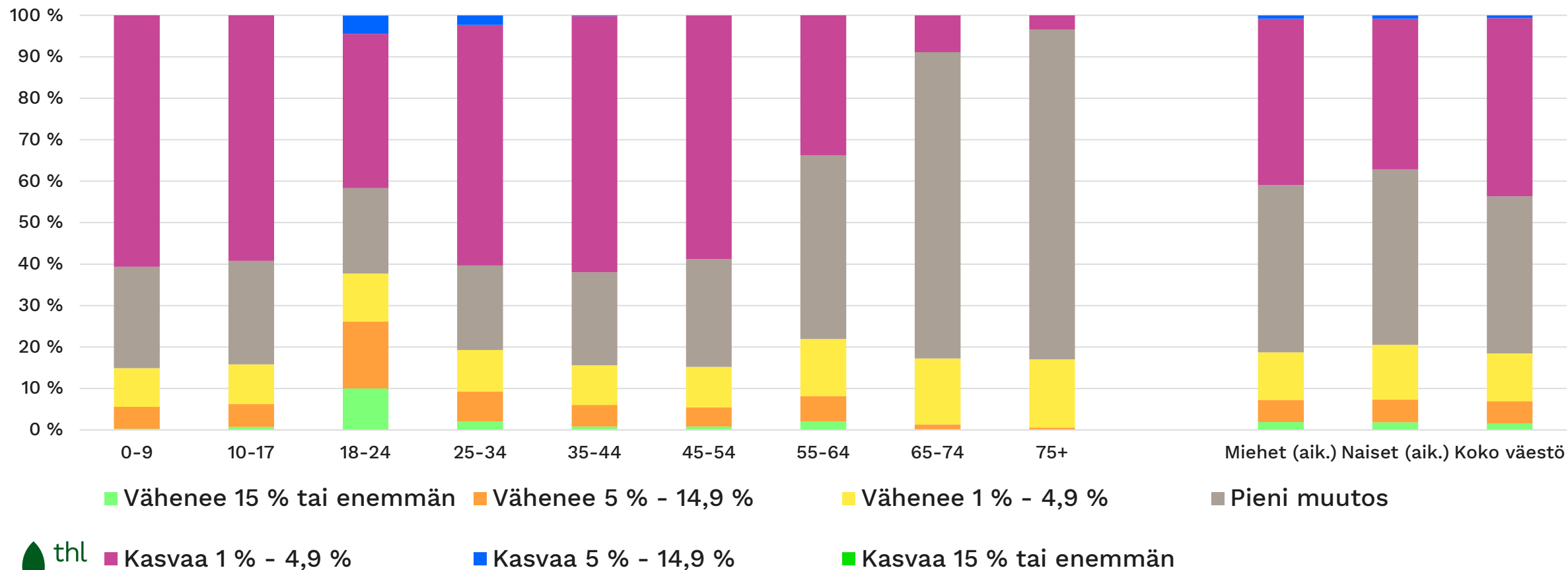
Yksityisenterveystiedot vuodelta 2017

Yhteensä

10.10.2024

Käytettävissä olevien rahatulojen muutokset ikäluokittain ja sukupuolittain, kun tuloista on vähennetty terveysmenot.

Vuosien 2024 ja 2025 muutosten vaikutukset yhteensä. Terveystiedot vuodelta 2017

10.10.2024

Yhteenveto

- Orpon hallitus on toimeenpannut ja toimeenpanemassa poikkeuksellisen laajoja sosiaaliturvan leikkauksia, jotka kasvattavat merkittävästi tuloeroja sekä köyhyyttä ja heikentävät perusturvaa.
 - Vuoden 2024 muutokset ovat suuremmat kuin vuodelle 2025 kaavailut muutokset.
- Sosiaaliturvan ja verotuksen muutosten aiheuttamat tulomuutokset jakaantuvat eri tavoin asiakasmaksuilla mitatun sairastavuuden mukaan.
- Terveysmenojen kasvu kohdistuu osittain samoille henkilöille kuin sosiaaliturvaleikkaukset, mutta ovat sosiaaliturvaleikkauksiin verrattuna maltillisempia.
 - Terveysmenojen kasvu suurinta alimmissa tulokymmenyksissä, kun taas ylemmissä kasvua on keskimäärin vähän tai ei ollenkaan.
- Tulonmuutosten ja terveydenhuollon maksujen yhteisvaikutukset kohdistuvat kaikkiin ikäluokkiin, mutta voimakkaimmin 18 – 24 vuotiaisiin.
 - Arviossa ei huomioitu työllisyysvaikutuksia, jotka toteutuessaan lieventäisivät tulomenetyksiä.

Kiitos!